

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента кандидата економічних наук, доцента

Майстренко Ольги Валентинівни

на дисертаційну роботу Ван Хунхай

«Формування соціально-комунікаційного забезпечення організації»,

виконану для здобуття ступеня доктора

філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю

073 «Менеджмент»

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження

Сучасний етап розвитку українських організацій відбувається в умовах безпрецедентної турбулентності зовнішнього середовища. Воєнний стан, масштабна міграція населення, дефіцит кваліфікованих кадрів, спричинений мобілізаційними процесами, та прискорена цифровізація всіх сфер життєдіяльності формують новий контекст, у якому традиційні підходи до управління комунікаціями виявляються недостатньо ефективними. Комунікація в таких умовах трансформується з допоміжного інструменту координації в ключовий чинник виживання та розвитку організації, що забезпечує не лише інформаційний обмін, а й психологічну підтримку колективу, збереження корпоративної ідентичності та адаптацію до швидкоплинних змін.

Вітчизняна та зарубіжна наукова думка накопичила значний доробок у сфері організаційних комунікацій, комунікаційного менеджменту та внутрішніх комунікацій. Однак переважна більшість досліджень зосереджується на окремих формальних каналах комунікації або управлінських техніках впливу на персонал. Водночас поза залишається цілісне бачення соціально-комунікаційного забезпечення як системної інфраструктури, що інтегрує інституційні, технічні, культурно-ціннісні та поведінково-управлінські виміри. Саме цей комплексний підхід, який пропонується в дисертації, визначає її наукову та практичну затребуваність. Тема дослідження є безсумнівно актуальною та відповідає нагальним потребам українських організацій у

формуванні стійкої комунікаційної системи в екстремальних умовах функціонування. Таким чином, тема дисертації Ван Хунхай є актуальною та своєчасною.

2. Зв'язок роботи з науковими планами, програмами, темами

Наукове дослідження виконано в межах науково-дослідних робіт Харківського університету радіоелектроніки за темою «Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку та економічної безпеки суб'єктів господарювання» (державний реєстр №0122U000510). У рамках цієї теми здобувачем досліджено роль інформаційних технологій у формуванні соціально-комунікаційного забезпечення організації та систематизовано сучасні підходи до застосування цифрових інструментів в управлінських і комунікаційних процесах, що засвідчено довідкою №50.03/19-39 від 09.01.2025. Таким чином, робота органічно вписується в систему пріоритетних досліджень закладу вищої освіти та має чітко виражений прикладний вектор, зорієнтований на потреби реального сектору економіки.

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота характеризується високим рівнем наукової обґрунтованості та достовірності отриманих результатів. Методологічний інструментарій дослідження є як загальнонаукові методи (системний аналіз, синтез, абстрактно-логічний метод, класифікаційно-аналітичний метод), так і спеціальні – соціологічні (анкетне та експертне опитування), методи математичної статистики, графічного аналізу та інтегральних оцінок. Застосування такого комплексу методів забезпечує багатовимірність аналізу та валідність зроблених узагальнень.

Емпіричну базу дослідження становлять результати власного соціологічного опитування, проведеного в 45 українських організаціях різних сфер діяльності та форм власності, що забезпечують репрезентативність

висновків. Теоретичне підґрунтя роботи спирається на ґрунтовний аналіз 163 наукових джерел, що дозволило автору критично осмислити існуючі підходи та запропонувати власні концептуальні рішення.

Мета та завдання дослідження сформульовані коректно й логічно. Їх послідовне вирішення забезпечило досягнення поставленої мети – розвитку теоретичних положень, методичного інструментарію та практичних рекомендацій щодо формування соціально-комунікаційного забезпечення організації з урахуванням галузевої та інституційної специфіки. Структура дисертації є змістовно-логічною, кожен наступний розділ органічно впливає з попереднього, що забезпечує цілісність наукового пошуку та послідовність викладу матеріалу. Обґрунтованість висновків не викликає сумнівів – вони повністю кореспондуються з емпіричними даними та результатами аналітичних розрахунків.

4. Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота містить сукупність наукових результатів, що мають ознаки новизни та розвивають теорію управління комунікаційними процесами в організаціях. До найбільш значущих наукових здобутків слід внести:

Розроблення інтегральної моделі СКЗ організації на основі діагностично-програмного підходу (рис. 3.1, с. 154), яка, на відміну від існуючих фрагментальних моделей, охоплює чотири взаємопов'язані рівні (інституційний, технічний, культурно-ціннісний, поведінково-управлінський) та забезпечує перехід від стабілізаційної до адаптивної моделі комунікаційної системи ($I_{скз} \geq 2,1$). Модель містить діагностичний блок, блок стратегічного планування, блок цільових програм (цифрова інтеграція, гуманізація управління, адаптивна інституціоналізація) та блок моніторингу (табл. 3.2. с. 157–158; табл. 3.5, с. 166), що створює завершений управлінський цикл.

Створення методичного інструментарію діагностики та моніторингу СКЗ організації (табл. 3.7–3.13, с. 175–184), що ґрунтується на ранжуванні рівня

розвитку СКЗ організації і визначенні типу розвитку. Особливої уваги заслуговує запропонований автором методичний підхід до обчислення інтегрального показника Іскз з диференційованими ваговими коефіцієнтами для виробничої сфери та сфери послуг (формула 2.2, с. 139), що дозволяє враховувати галузеву специфіку при оцінюванні комунікаційних процесів (табл. 2.1-2.2, с. 135-136; табл. 2.5, с. 140).

Удосконалення системи принципів формування СКЗ організації (рис. 1.13, с. 82) шляхом виокремлення додаткових принципів (системність, прозорість СКЗ організації з використанням інтегрального показника Іскз та коефіцієнта варіації V. Виділено чотири типи («адаптивний», «прихований потенціал», «технологічно залежний», «критичний розрив») (табл. 1.9, с. 86–87), що дозволяє обґрунтовано обирати пріоритетні напрями вдосконалення СКЗ організації залежно від виявленого типу.

Подальший розвиток понятійно-категоріального апарату (табл. 1.1–1.2, с. 30–36), зокрема, обґрунтування самостійності СКЗ організації як категорії менеджменту через його розмежування з поняттями «організаційні комунікації», «внутрішні комунікації» та «комунікативний менеджмент» (табл. 1.2, с. 35–36). Також вагомим є внесок автора в розробку специфічних управлінських аспектів формування СКЗ організації в умовах воєнного стану (кризові канали зв'язку, психологічна безпека, комунікація з мобілізованими працівниками, релокація персоналу. кібербезпека), що відображено в підрозділі 3.3 (с. 201-202) та узагальнено у висновках до розділу 3 (с.214-215).

Апробація результатів дослідження є достатньою. Основні положення дисертації опубліковано в 10 наукових працях, з яких 4 статті у фахових виданнях (категорії Б), 1 одноосібний розділ у колективній монографії та 5 публікацій апробаційного характеру. Результати дослідження представлено на міжнародних науково-практичних конференціях (с. 18–19), що підтверджує їх належне наукове опрацювання та публічне обговорення.

5. Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях

Зміст опублікованих праць повністю відображає основні положення дисертаційного дослідження. У наукових статтях висвітлено теоретичні засади формування СКЗ організації, методичний інструментарій діагностики та моніторингу, результати емпіричного дослідження, а також практичні рекомендації щодо вдосконалення комунікативних процесів в організаціях різних типів. Загальний обсяг публікацій становить 3,76 друкованих аркушів, що є достатнім для кваліфікаційної наукової праці. У спільних публікаціях чітко визначено особистий внесок здобувача, що свідчить про його здатність до самостійної наукової роботи та аргументованого викладу отриманих результатів.

6. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Результати дослідження мають виражену практичну спрямованість і можуть бути використані в діяльності організацій різних галузей та форм власності. Розроблені автором теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації дозволяють:

- системно діагностувати стан СКЗ організації;
- визначати тип розвитку СКЗ організації та обрати пріоритетні напрями його вдосконалення;
- формувати ефективну комунікаційну стратегію з урахуванням галузевої специфіки та форми власності;
- здійснювати моніторинг комунікаційних процесів та своєчасно коригувати управлінські рішення.

Впровадження результатів дисертації підтверджено довідками від ТОВ «ПЕТРОМЕТАЛ УКРАЇНА» (№ 15/54-1 від 09.05.2026) та ТОВ «Євробуд-2002» (№48.08/2318 від 20.05.2026). Крім того, теоретичні положення роботи використовуються в освітньому процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця під час викладання дисципліни «Комунікативний менеджмент» (довідка №26/86-04-42 від 10.06.2026 р.).

Практичні розробки можуть бути застосовані органами державної влади та місцевого самоврядування при розробці політики внутрішніх комунікацій, а також іншими закладами вищої освіти при викладанні відповідних

7. Академічна доброчесність

Дисертаційна робота виконана з дотриманням принципів академічної доброчесності. Перевірка тексту не виявила ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації даних. Усі використані джерела мають належні посилання, запозичені ідеї чітко відмежовано від авторських результатів. У роботі здобувач задекларував, що результати дослідження є наслідком самостійної науково-дослідницької діяльності. В опублікованих у співавторстві працях особистий внесок здобувача конкретизовано та відображено у відповідних джерелах. Робота відповідає вимогам чинного законодавства України у сфері забезпечення академічної доброчесності.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Загалом високо оцінюючи науковий рівень виконаного дослідження, слід зазначити окремі положення, які викликають дискусійний інтерес та потребують додаткових пояснень:

1. У роботі запропоновано чотири типи розвитку СКЗ («адаптивний», «прихований потенціал», «технологічно залежний», «критичний розрив») та окремо введено поняття «середній (перехідний) рівень» (1,1–2,0). Однак у тексті недостатньо чітко простежується кореляція між цими типами та рівнями. Доцільно було б конкретизувати, якому саме типу відповідає кожен із діапазонів перехідного рівня, та уніфікувати відповідну термінологію.

2. Використання диференційованих вагових коефіцієнтів для розрахунку інтегрального показника $I_{СКЗ}$ є методологічно виправданим. Водночас виникає питання щодо обґрунтування обраних порогових значень для віднесення організацій до рівнів розвитку (0–1,0; 1,1–2,0; 2,1–3,0). Бажано було б більш детально висвітлити процедуру визначення саме цих меж, можливо, з

використанням методів експертних оцінок або статистичного аналізу емпіричних даних.

3. Запропонований методичний інструментарій діагностики та моніторингу СКЗ містить чотири компоненти (опитування, технічний аудит, метрики, аналітичний framework). Однак механізм інтеграції результатів застосування різних методів у єдину аналітичну картину потребує більш детального опису. Бажано було б розробити чіткий алгоритм агрегування даних з різних джерел, що підвищить практичну застосовність запропонованого інструментарію.

4. Структура роботи передбачає значний обсяг теоретичного матеріалу (розділ 1), який випереджає безпосереднє представлення інтегральної моделі (рис. 3.1). Для покращення сприйняття матеріалу доцільно було б візуалізувати модель безпосередньо після першої згадки про неї, що дозволило б читачеві одразу бачити структурну схему та співвідносити з нею подальші пояснення.

Висловлені зауваження та дискусійні положення мають рекомендаційний характер і не зменшують загальної позитивної оцінки роботи. Вони свідчать про складність і багатоаспектність досліджуваної проблематики та не ставлять під сумнів достовірність отриманих результатів і висновків. Дисертація засвідчує зрілість наукового мислення здобувача, його здатність до самостійного аналізу складних управлінських явищ і формулювання обґрунтованих рекомендацій.

9. Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Ван Хунхай є завершеним, самостійним науковим дослідженням, виконаним на високому теоретичному та методичному рівнях. У роботі отримано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання – розвиток теоретичних положень, методичного інструментарію та практичних рекомендацій щодо формування соціально-комунікаційного забезпечення організацій з урахуванням галузевої та інституційної специфіки в умовах цифрової трансформації та воєнного стану.

Дисертація вирізняється логічною структурою, внутрішньою узгодженістю та послідовним викладом матеріалу. Поставлена мета повністю досягнута, завдання вирішені. Основні результати роботи мають ознаки наукової новизни, теоретичне значення та практичну цінність, що підтверджується їхньою апробацією та впровадженням у практику діяльності організацій та освітній процес. Робота свідчить про високий рівень наукової підготовки здобувача, його здатність самостійно розв'язувати актуальні наукові проблеми та формулювати обґрунтовані висновки.

Враховуючи актуальність, наукову новизну, достовірність результатів, їх теоретичну та практичну значущість, вважаю, що дисертаційна робота Ван Хунхай на тему «Формування соціально-комунікаційного забезпечення організації» повністю відповідає вимогам, установленим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри креативного менеджменту і дизайну
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Ольга МАЙСТРЕНКО

Підпис засвідчую:

Вчений секретар
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Оксана ПИСАРЧУК